

Szakács Gábor:

A rovásírás versenyek fontossága és újraindításuk feltételei

Ha az ember bármely, még oly csekélynek tűnő munkába is belefog, legfontosabb, hogy meghatározza a célt, amelynek érdekében munkához lát. Ezt követi a részletek pontosítása, azaz a teljes munkaterv kidolgozása.

A számomra elérendő célt őseink, elődeink már kijelölték, sőt mindennapjaikban meg is valósították. Az én feladatom, hogy ezt az örökséget, a rovásírást továbbvigyem és életkoruktól függetlenül másokkal megismertessem, hogy majd ők is továbbadhassák. Örülök, hogy így történt, mert ez változtatta meg alapjaiban az életemet.

Az embernek már gyermekkorában tulajdonsága, hogy összemérje szellemi tudását társaiéval. Ennek ismeretében 1997-ben hirdettük meg feleségemmel, Friedrich Klárával lakóhelyünkön, Budapest XVI. kerületében az első rovásírás versenyt általános és középiskolások számára az önkormányzat támogatásával. A legjobbak a következő év márciusában találkoztak a döntőn, a korcsoportok szerinti győztesek pedig erdélyi utazáson vehettek részt, ahol a helyszínen láthattak eredeti rovás emlékeket.

A megtapasztalt kerületi érdeklődés nyomán éreztük úgy, hogy a jövőben összeköthetjük az egész országban, valamint a trianoni határon túli tanuló társaikkal. *Magyar Nemzeti Millenniumi Rovásírásverseny - 2000* elnevezéssel meg is hirdettük, meghívásunkat a hazaiakon kívül Erdélyben, Felvidéken, Kárpátalján fogadták el. Helyszínül a XVI. kerületi, Dr. Jeszenszkyne Gallai Gabriella igazgatónő vezette Móra Ferenc Általános Iskolát választottuk, fővédnöknek pedig a rovásírás elismert szaktekintélyét, Forrai Sándort. Ő kért fel elképzelésének megvalósítására, a Magyar

Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének megalapítására, amelynek elnökéül engem javasolt.

A következő évben már délvidéki és horvátországi tanulók is jelentkeztek és kibontakozni látszott az egykoron egységes, az I. világháborút lezáró trianoni döntés szétszabdalt ország utódállamaiban élő magyar tanulóknak és persze szüleiknek, tanáraiknak igénye ezekre a találkozókra. Az is kiderült, hogy a korábbi szocialista Magyarország proletárnemzetköziséget hirdető, viszont a nemzettudatot teljesen leépítő, valamint a május elsejéken felvonuló tömegek kötelező részvételét önkéntesnek feltüntető politikájának zsákutcájával ellentétben ez jelentheti az egyik kiutat. Tovább fokozta az egységes nemzeti érzést, hogy büszkén használhatták az elcsatolt országrészekben olykor már feledésbe merülő magyar anyanyelvüket, az egyik feladat pedig éppen arra ösztönzött, hogy a hétköznapiak gyakoriságává váló idegen szavakat azokkal egyenértékű magyarokkal helyettesítsék. Ez a résztvevők szókincsét is gyarapította.

A pártpolitikától mentes rendezvény évről évre egyre több résztvevőt vonzott, számuk már elődöntők szervezését tette szükségessé úgy Magyarországon, mint az elszakított területeken. A döntő feladatait összeállító személy, akárcsak a meghívott díszvendég, valamint a védnök minden évben változott, közöttük 2006-ban Halzl József a Rákóczi Szövetség elnöke.

2008-tól módosítottuk az elnevezést is, a sokkal szélesebb tudást igénylő Kárpát-medencei Rovásírásverseny és Műveltségi Találkozó felirattal hirdettük meg. Évente a tanulókat, tanárokat, támogatókat feltüntető emlékfüzettel tájékoztattuk a résztvevőket, amelybe mindenki csak akkor került, ha ahhoz hozzájárult. Erre az elővigyázatosságra azért is szükség volt, mert színes borítójára a történelmi ország, valamint azon belül az 1940-es területmódosítás jelzése került, jóllehet a hegy- és vízrajzi térképen semmiféle felirat nem szerepelt. Ezt a szomszéd államok is megértették, és a füzetborító ellen sehonnan nem érkezett kifogás.

A versenyek válogatóinak és döntőinek nem voltak pártpolitikai vonatkozásai sem, csupán a történelmi ország minden szegletében engedélyezett sportok, kulturális műsorok és kiállítások. Ilyen volt a baranta, a sólyomröptetés, az íjászat, a kovácsolás, a kézművesség, a néptánc, a népdal, a faragványok és népi szöttesek bemutatója. Az olyan bohókásnak tűnő, teljesen értelmetlen komolytalanságok, mint a felfüggesztett zsinóron lifegő lekváros lepény kézhasználat nélküli harapdálása, zsákban futás nem veszélyeztethette a rendezvény komolyságát, de nem is volt rájuk igény.

Egy ilyen rendezvény megszervezése, valamint lebonyolítása nem volt egyszerű feladat. A jelentkezések, a különböző okok miatt történő visszalépések - előfordult, hogy egy, a döntőbe jutott csapat csupán az előző napon tette, szerencsére sikerült mozgósítani az utána következőt, amelyik el tudott jönni a helyszínre -, a tömértelen kérdés megválaszolása, a több mint százoldalas levelezés rengeteg időt vett el a napi munkát és megélhetést jelentő munkahelyi elfoglaltságtól, de csak így lehetett teljes rálátásom a fejleményekre.

A másik sarkalatos feladatot az anyagiak biztosítása jelentette. Kezdetből megállapodás volt a szervezőkkel, hogy a támogatások saját díjazásra nem, csak a résztvevők útiköltség térítésére, ajándékokra, Budapesti városnézésre fordíthatók. Anyagi segítséget túlnyomó többségében hazai és külföldi egyének, vállalkozók, egyesületek, valamint a XVI. ker. Önkormányzat, végül a 2011-es döntőnek helyt adó Pécs városának akkori polgármestere és képviselője nyújtottak. Ezt tette a fővédnökséget ellátó Hoffmann Rózsa, oktatásért felelős államtitkár is, aki írásban köszöntötte a rendezvény résztvevőit.

Az összes jó szándékú támogatás és segítség ellenére be kellett látnunk, hogy az öröndetesen növekvő érdeklődés és tanulósám már túlfeszítette azokat a kereteket, amelyek költségeit az addigi

módszerrel fedezni lehetett. Az addigi Kárpát-medencei Rovásírásversenyt és Műveltségi Találkozókat túlnőtték lehetőségeiken. Folytatásához olyan jellegű állami támogatásra lett volna szükség, mint néhány más őstörténeti tábor esetében. Bár ezeknek megvan a saját értéke, a rovásírás azóta is csak egyfajta járulékként jelenik meg náluk, márpedig ősi írásunknak főszerepet kell játszania, és ez csak saját rendezvényén lehetséges. Ha nem ez történik, lassabb vagy gyorsabb enyészete megjósolható.

2013 májusában stroke-ot kaptam, ami fokozottan akadályozott mindenben. Szerencsére a Budapest XVII. kerületében lévő Zrínyi Miklós Általános Iskolában szervezi tovább a versenyeket *Bothné Kósa Erika* tanár, rovásírás-oktató, *Petrőczy Tibor* iskolaigazgató és a tantestület támogatásával. Annak ellenére, hogy ezeken a rendezvényeken az egész Kárpát-medencéből részt vehetnek tanulók, a szervezők minden igyekezte és lelkiismeretessége ellenére számuk vészesen csökken, ami egyre erősebben mutatja a fentebb jelzett szomorú jövőképet.

Mi lehet a megoldás ebben a kilátástalannak tűnő helyzetben? Napjaink mindent elárasztó tömegtájékoztatása már korhatári megkötés nélkül a legkisebbekre is kivetette hálóját. Megakadályozására lehetőség nincs, hiszen mire iskolába kerülnek, a betűk ismerete nélkül is látni, hallani fogják az értelmetlen, a valós élettől elrugaszkodó számítógépes és mobiltelefonos játékokat, üzeneteiket. Ezek egyébként az iskolai tanulást is hátráltatják, a tudást pedig sekélyesítik.

A rovás betűk, majd az írás megismertetése lenne az elsődleges feladat, mert akkor talán nem fogadnának be és hinnének el mindent a kicsinyek. Halvány reménysugár lehetne, ha a szülő még otthon nevelt óvodáskorú gyermekei(k)nek mutatná meg a rovás betűket, amelyek eddig is felkeltették a kicsik érdeklődését, ha pedig megkedvelték, meg is marad a tudatukban. Amennyiben a szülő kapcsolatba hozza a magyarságtudattal, megalapozza bennük azt a

büszkeséget, ami egész életében szintén kitörölhetetlen, amit az eddigi rovásírásversenyeken részt vett tanulók szemlélete bizonyít. Az ebben rejlő csapdára azonban tanári tapasztalatai alapján épp Friedrich Klára hívta fel a figyelmet 2012-ben megjelent, *Fejlesztő feladatok rovásírással 5-9 éves gyermekeknek* című oktatófüzetében: „...csak a harmadik osztály befejezése után kezdjük el a rovásírás oktatását. A gyermekeknek szükségük van erre a három évre a latin betűs olvasás-írás-helyesírás alapos elsajátításához.” A magyarázat kézenfekvő - a rovásírás betűi lényegesen egyszerűbbek, ráadásul tetszetősebbek a latinénál, ezért egyértelmű, hogy inkább azzal próbálkozik egy kezdő.

Akad jó példa is a számítógépek egyre erősebb térnyerésére. Miközben a COVID járvány „szobafogságra” ítélte az embereket, Salgó Gabriella felvidéki tanár éppen a napjainkban már szinte minden háztartásba eljutott világhálón szervezte meg az idei saját rovásírás-vetélkedőjüket. Ezzel együtt szeretné, ha mielőbb visszajönné az időszak, amikor a felkészítők és tanulók ismét emberközeli, azaz személyes kapcsolatba kerülhetnek.

Az eset előrevetítette az elkerülhetetlen jövőt, amelyről évekkal ezelőtt írtam éppen a rovásírás-vetélkedőkkel kapcsolatban. Bár ezek elsődleges célja kezdettől fogva a Kárpát-hazai tanulóifjúság találkozása volt, valami megváltozott. 2011-ben már egy Stuttgartban élő rovásíró is érkezett édesanyjával a vetélkedő napján, megoldotta a feladatokat szóban és írásban, majd ismét autóba ült, hogy hazatérjenek. Az oda-vissza 1,700 kilométeres út vállalása elgondolkodtatott. Mi készíthette a középiskolást, hogy az eredményhirdetést meg sem várva, csupán a részvétel nyújtotta élményért megtegye ezt a hosszú és fárasztó utat? Komolyan el kellett gondolkodnom a rovás-vetélkedők bővítésének lehetőségeiről.

Ugyancsak fontos a magyar szavak használata, ennek jelentősége kiemelt a főleg idegen környezetben élő kisebbség, mint a csángók esetében. E szemlélet fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az,

hogy meghívtak az MTV egyik 2010-ben elhangzott műsorában, hogy a rovásírásversenyekről kérdezzenek. Mivel van, akinek mindig ugyanaz jut az eszébe, alig három nap múlva Balog S. Éva, a balliberális Galamus csoport tagja máris ezt írta honlapjukon: *„Június 17-én az MTV Ma Reggel című műsorában Jegyes-Tóth Kriszta vendége Szakács Gábor rovásírás „kutató” volt, abból az alkalomból, hogy e hó 19-én tartják a 14-ik „Kárpát-medencei rovásírásversenyt és műveltségi találkozót” Budapesten. A versenyen 117 döntőbe került gyermek vesz részt a „Kárpáthaza” majdnem minden vidékéről. Ezeket a fiatalokat mintegy 1000 diák közül választották ki, s a rovásírásírás rejtelseibe olyan emberek vezetik be őket, akik, nekem úgy tűnik, a szélsőjobbaldali ideológia elkötelezettjei... Veszélyes dolog ez, ami ellen erőteljesen fel kellene lépni.”*

Balog S. Éva aligha ismerte Forrai Sándor „A magyar rovásírás elsajátítása” című 1996-ban megjelent tankönyvét, amellyel „Tanár úr” az első Fidesz kormány miniszterelnökéhez, Orbán Viktorhoz fordult, és ősi írásunk oktatását kérte. Márpedig a munkácsi születésű Forrai sosem volt szélsőjobbaldali, hanem vallásos református presbiter. A miniszterelnök sem köszönte volna meg szívélyesen, ha több ezer éves írásunkat salonképtelennek tartotta volna. Jómagam sem pártcímkeztem a rovásírást, amikor 2013 májusában stroke betegséggel kórházba kerültem, hanem a kitűnő orvosi ellátás mellett ezen betűk napi gyakorlásával sikerült ismét mozgásba hozni ernyedten lógó jobb kezemet. Ha ennek bármi köze lett volna a szélsőjobbaldalisághoz, aligha engedték volna használatát a kórház vezetői.

Ismét a korábbi kérdés: mi lehet a rovásírás megőrzésére a megoldás? Egy mondás szerint: Kutyaharapást szőrével! A jelen helyzetben tehát nem elhatárolódni kell a mainstream, azaz fősodratú irányzatoktól, hanem az élükre állni. Szinte naponta kéne a nemzetközi UNICODE szabványban elfogadott rovásírással gyermekműsorokat sugározni a nemzeti képcsatornának.

Elengedhetetlenül fontos lenne az olyan számítógépes játékok készítése rovásírásos szöveggel, amelyek főszereplői a magyar történelem példaértékű hősei.

Nem kitalált történeteket kellene valóságnak beállítani, mint a nemrég bemutatott, a pozsonyi csatáról készült rajz- és bábfilm szerű (animációs) alkotás, ami igen sokaknál kiverte a biztosítékot. Ötletgazdája és készítői nem győzték a televízióban magyarázni bizonyítványukat.

Összefoglalva: A rovásírás versenyeket, a Kárpát-medence tanulóifjúságát összefogó és műveltség erősítő hatása miatt mindenképpen fontos lenne folytatni. Ennek három feltételét látom:

1. A járvány helyzet rendeződése. Az elmaradt versenyek miatt hatalmas szellemi kár keletkezett, ezt helyre kellene állítani.
2. Az egész Kárpát-medencére kiterjedő versenyek felújításhoz elengedhetetlen a fiatal szervezők bevonása. Fiatalok szólítsanak meg fiatalokat. Mi már Friedrich Klárával életkorunknál és betegségeinknél fogva csak a tapasztalatainkat tudjuk átadni, a szervezést nem tudjuk vállalni. Azt reméljük, hogy a versenyeinken részt vett, sőt helyezéseket elért és a számítógépes világban is nálunk jártasabb fiatalok fogják megújítani ezeket az ősi műveltségünket hatékonyan őrző rendezvényeket.
3. Mindehhez természetesen sok pénz szükséges, elsősorban állami támogatás. A versenyek anyagi fedezetének összekéreggetése, a saját zsebek kiürítése már nem megoldás. Ha olyan filmekre, amelyeknek rendezői aztán külföldön szidják Magyarországot, milliárdok mennek el, akkor nemzeti ügyre is kell, hogy legyen pénz. Itt is szükség van a pályázat írásban járatos fiatalokra. Megfelelő támogatás esetén a versenyek akár egy hetes anyanyelvi táborrá is fejleszthetők, minden évben a Kárpát-haza más területén. (Mi is szerveztünk ilyent a rozsnyói Csemadokkal közösen Gombaszögön, amely évekig sikeresen működött).

Számtalan nevesíthető és nevesíthetetlen személynek illene köszönetet mondanom, hogy a magyarság ősi írását kutatásaikkal, tapasztalataik továbbadásával segítették, népszerűsítették, de inkább csak egyet említenék: Torma Zsófiát! Bízom benne, hogy egyszer majd megkapja megérdemelt helyét a legnagyobb nemzetmentő magyarok között.

Végezetül köszönetet mondok Patrubány Miklós elnök úrnak, hogy értékes kiadványokkal támogatta minden évben a versenyt és a lehetőségért, hogy a Magyarok Világszövetségének Világkongresszusán a rovásírásversenyek fontosságáról, történetéről, és az újraindítás lehetőségéről szólhattam.

Isten áldja a Kárpát-medencét!

2021. 08. 08.